

Examenul național de bacalaureat 2026
Proba E. b)

Limba și literatura croată maternă

Simulare

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(45 de puncte)

Pažljivo pročitaj sljedeći ulomak:

Tiho se spuštaju guste pahuljice snijega. Istom su četiri sata poslije podne, a zimske sjene hvataju se već zemlje i pokrivaju sve jače po trotoaru i nakvašenoj cesti bijele snježne krpe. Neugodna je ulica svojim blatom i svojom reskom vlagom. Sad pravo prija toplo obiteljsko gnijezdo i ugodno društvanje uz razgovor kojemu nema kraja.

Usprkos snijegu i studenoj vlazi sjedi neki čovjek nepomično na klupi na Iličkom trgu. Crte na mršavom licu ne daju se jasno razaznati u mraku. Po grubom, na sve strane iskrpanom odijelu vidi se da čovjek pripada radničkom staležu. Na kapi, po ramenima i u naborima odijela naslagao mu se snijeg, ali on ne mari. Ne haje ni za upit nekoga radnika koji je žurno prolazio cestom kraj trga i, došavši pored klupe, stao i viknuo:

- Što radiš tu, Mika? Hajdemo kući.

Mika mu je lijeno mahnulo rukom i ostao sjedeći na klupi.

S jednakim nehajem, ne ganuvši sobom, gledao je Mika kako se nedaleko od njega pojavio iza ugla pijan Slovak i teturao po trotoaru s bremenom na leđima. Iza nekoliko posrtaja lijevo i desno pao je taj Slovak potrbušice preko kanala i pružio pred sobom ruke kao da će plivati po raskvašenom tlu. Njegovi mali okrugli šešir, mišolovke, limeno posuđe, koluti, žice i druge takove stvari razletjele su se oko njega koturajući se po blatu. Uzalud se trudio da se osovi na noge, gnjecajući rukama i nogama pod sobom blato. Neki od prolaznika zanimali su se tim prizorom i smijali se shvaćajući očividno s komične strane pijanoga čovjeka. A drugi su pomagali Slovaku sabirati rastresenu robu i digli ga nekako na noge. Ali on je odmah posrnuo postrance, pao opet i ostao mirno ležeći i ne pokazujući već volje da se pokuša ispraviti. Ležao je sred blata kao mrtvo tijelo; oko njega se začas sabralo kolo gledalaca, a djeca su se svojim ostrim glasovima smijala dosjetkama odraslih ljudi.

Napokon je stražar odveo Slovaka u kolima, svijet se razišao, a trg opustio. Sve se gušći slagao po zemlji mrak, sve to gušće pahuljice snijega pokrivale tlo. A radnik je na klupi sjedio kao uklesan, zureći očima nekamo k turobnim svjetiljkama na kraju trga gdje se prodavalo voće i kruh. Gdjekada trgnu mu se ramena kao od uzdaha koji hoće da provali iz prsiju. Ali on priguši u sebi uzdah i pomisli smrknuo:

- Koga sam vruga opet počinio!... Vražji Talijan... koliko sam se puta zakleo da ga već neću piti, pa opet... Jankić je svemu kriv, vrazi ga odnijeli!

Evo što se Miki dogodilo:

Juče su on i taj Jankić raspilili i rascijepali nekomu gospodinu hvat drva i dobili za to pet kruna. Kad im je taj gospodin isplatio zaslužbu, stao ih je važno poučavati kako ne bi bilo pametno da sad pođu u gostionicu, nego da kupe za obitelj večeru, a ostatak da spreme kao prištednju. »Jer Bog zna« - rekao je gospodin - »hoće li se opet sutra ili prekosutra naći zaslužbe.«

Vjenceslav Novak – *Iz velegradskog podzemlja*

A. Na temelju podataka iz gornjeg književnog teksta odgovorite, na ispitnom listu, na slijedeća pitanja:

1. Izdvojite iz teksta kako je bilo vrijeme.	6 bodova
2. Pronađite u tekstu kakav je bio Mika.	5 bodova
3. Izdvojite iz teksta kakav je bio Slovak.	6 bodova
4. Pronađite u tekstu što su uradili Mika i Jankić.	4 boda
5. Razvrstajte književno djelo u odgovarajuću književnu vrstu i književno razdoblje.	2 boda
6. Objasnite značenje frazema „mahnulo rukom“.	2 boda

B. Sastavite tekst od najviše jedne stranice u kojem biste razmotrili kriterije koji su ključni za socijalni problemi, najviše siromaštvo, polazeći od sopstvenog iskustva, kao i na temelju ideja iznesenih u gornjem tekstu Vjenceslava Novaka.

Pri pisanju teksta imajte na umu slijedeće:

1. držati se teme i iznositi dva argumenta koji bi potkrijepili vaše mišljenje o zadanoj problematici i zaključak koji iz toga proizlazi,	15 bodova
2. kontinuitet teksta i logičan slijed informacija,	2 boda
3. podjela teksta na uvod, sadržaj i zaključak,	1 bod
4. formalno uređivanje teksta.	2 boda

SUBIECTUL al II-lea

(15 puncte)

„U posljednjih nekoliko godina u svijetu je poraslo zanimanje i za probleme siromaštva, ali i za učinkovitost velikih sredstava koja se izdvajaju za raznovrsne oblike socijalne skrbi u širem smislu. Razlozi tome su prije svega veliko raslojavanje stanovništva u razvijenim zemljama, te sve veća razlika između razvijenih i onih koji to nisu.

U razmatranju siromaštva u povijesti navodi se da je ono staro kao i čovječanstvo, iako se cijelo vrijeme mijenjala slika siromaštva, tako da je moguće uočiti nekoliko evolucija predodžbe siromašnih i odnosa prema njima. Siromaštvo se u suvremenom društvu promijenilo utoliko što je nekada no bilo obilježje većine, a danas pogađa tek manjinu stanovništva. Ujedno, dok je siromaštvo početkom 20. stoljeća bilo akutno i ciklično, a siromašni su živjeli u potpuno različitoj kulturi od kulture srednjih slojeva, nakon sredine dvadesetog stoljeća ono postaje kronično i strukturno, a uvelike nestaju razlike u težnjama i načinu života siromašnih i srednje klase. Iako su nezaposlenost i slaba razina obrazovanja glavni uzroci siromaštva, zaposlenje danas više nije sigurna brana protiv egzistencijalnih nedaća, pa siromaštvo pogađa i one koji stalno rade ali slabo zarađuju.“

Izvor: https://www.researchgate.net/publication/27213724_Zoran_Sucur_Siromastvo_teorije_koncepti_i_pokazatelji

Napišite na jednoj stranici sastav u kojim ćete izložiti današnji socijalni problemi stavljajući naglasak na siromaštvo. U pisanju možete se služiti osobnim iskustvom.

a. Vanjski oblik sastava	2 boda
b. Unutarnji oblik sastava: sadržaj – 2 boda; kompozicija – 2 boda; jezična sredstva – 4 boda; stil sastava – 3 boda	11 bodova
c. Opći ton djela	2 boda

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Napišite esej od 3 - 4 stranica u kojemu ćete predstaviti hrvatski barok. Esej će biti strukturiran sa naglaskom na dva naučena djela. U pisanju eseja ćete staviti naglasak na slijedeće zahtjeve:

- trajanje europskog baroka i trajanje hrvatskog baroka;
- pronalazjenje triju osobina koja pripadaju hrvatskom baroku za svako naučeno djelo;
- kratak sadržaj svakog naučenog djela;
- uspoređivanje naučenih djela po temi koju obrađuju;
- uspoređivanje glavnih likova.

a. Sadržaj eseja	24 bodova
b. Formalna struktura eseja (podjela na uvod, sadržaj i zaključak – 1 bod, kontinuitet i logičan slijed informacija – 2 boda, respektiranje pravopisnih norma jezika – 2 boda, izgled i čitljivost teksta – 1 bod)	6 bodova